

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concordia. Pia Et Vnanimi Consensv repetita Confessio
fidei & doctrinæ Electorum, Principvm Et Ordinvm Imperii,
atq[ue] eorundem Theologorum, qui Augustanam
Confessionem amplectuntur**

Lipsiæ, 1606

Quod remissionem peccatorum sola fide in Christum consequamur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35443

dicat, quòd Grammatica efficiat omniũ artium doctores, quia præparet ad alias artes, etiam si sua quæque ars verè artificem efficit. Nò sic de fide sentimus, sed hoc defendimus, quòd propriè ac verè ipsa fide propter Christum iusti reputemur, seu accepti Deo simus. Et quia iustificari significat ex iniustis iustos effici, seu regenerari, significat & iustos pronuciari seu reputari. Vtroq; enim modo loquitur scriptura, Ideo primùm volumus hoc ostèdere, quòd sola fides ex iniusto iustũ efficiat, hoc est, accipiat remissionem peccatorum.

Offendit quosdam particula, sola, cùm & Paulus dicat: Arbitramur hominem iustificari fide, non ex operibus. Item, Ephesios 2. Dei donum est, non ex vobis, neq; ex operibus, ne quis gloriatur. Item Rom. 3. Gratis iustificati. Si displicet exclusiua, sola, tollant etiam ex Paulo, illas exclusiuas, gratis, non ex operibus, donum est, &c. Nam hæ quoq; sunt Exclusiuæ. Excludimus autem opinionem meriti. Non excludimus verbum aut sacramenta, vt calumniantur aduersarii. Diximus enim supra, fidem ex verbo concipi. Ac multò maximè ornamus ministerium verbi. Dilectio etiam & opera sequi fidem debent, quare non sic excluduntur, ne sequantur, sed fiducia meriti dilectionis aut operum in iustificatione excluditur. Idq; perspicuè ostendimus.

Quòd remissionem peccatorum sola fide in Christum consequamur.

Fateri etiam aduersarios existimamus, quòd in iustificatione primùm necessaria sit remissio peccatorum. Omnes enim sub peccato sumus. Quare sic argumentamur:

Consequi remissionem peccatorum, est iustificari, iuxta illud: Beati quorum remissæ sunt iniquitates.

Sola fide in Christum, non per dilectionem, non propter dilectionem aut opera, consequimur remissionem peccatorum, etsi dilectio sequitur fidem.

Igitur sola fide iustificamur, intelligendo iustificationem, ex iniusto iustum effici, seu regenerari.

Minor ita facile poterit declarari, si sciamus, quomodo fiat remissio peccatorum. Aduersarij frigidissime disputant, Vtrum sint vna mutatio remissio peccatorum, & infusio gratiæ. Ociosi homines, quid dicerent, non habebant. In remissione peccatorum oportet in cordibus vinci terrores peccati, & mortis æternæ, sicut Paulus testatur. 1. Cor. 15. Aculeus mortis peccatum est. Potentia verò peccati lex. Gratia autem Deo, qui dat vobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum. Id est, peccatum perterrefacit conscientias, id fit per legem, quæ ostendit iram Dei aduersus peccatum, sed vincimus per Christum. Quomodo? fide, cum erigimus nos fiducia promissæ misericordiæ propter Christum. Sic igitur probamus minorem. Ira Dei non potest placari, si opponamus nostra opera, quia Christus propositus est propiciator, vt propter ipsum fiat nobis placatus pater. Christus autem non apprehenditur tanquam mediator nisi fide. Igitur sola fide consequimur remissionem peccatorum, cum erigimus corda fiducia misericordiæ propter Christum promissæ.

Item Paulus Rom. 5. ait: Per ipsum habemus accessum ad Patrem, & addit, per fidem. Sic igitur reconciliamur patri, & accipimus remissionem peccatorum, quando erigimur fiducia promissæ misericordiæ propter Christum. Aduersarij Christum ita intelligunt mediatorem & propiciatorem esse, quia meruerit habitum dilectionis, non iubent nunc eo vti mediatore, sed prorsus sepulto Christo, fingunt nos habere accessum per propria opera, & per hæc habitum illum mereri, & postea dilectione illa accedere ad Deum. An

non est hoc prorsus sepelire Christum, & totam fidei doctrinam tollere? Paulus econtra docet nos habere accessum, hoc est, reconciliationem per Christum, Et ut ostenderet, quomodo id fiat, addit, quod per fidem habeamus accessum. Fide igitur propter Christum accipimus remissionem peccatorum. Non possumus iræ Dei opponere nostram dilectionem, & opera nostra.

Secundò. Certum est peccata remitti propter propiciatorem Christum. Rom. 3. Quem posuit Deus propiciatorem. Addit autem Paulus, per fidem. Itaq; ita nobis prodest hic propiciator, cū fide apprehendimus promissam in eo misericordiam, & opponimus eam iræ ac iudicio Dei. Et in eandem sententiam scriptum est ad Ebræos 4. Habentes Pontificem, &c. accedamus cum fiducia. Iubet enim accedere ad Deum, non fiducia nostrorum meritorum, sed fiducia Pontificis Christi, requirit igitur fidem.

Tertiò. Petrus in Actis Cap. 10. Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen eius omnes, qui credunt in eum. Quomodo potuit clariùs dicere? Remissionem peccatorum accipimus, inquit, per nomen eius, hoc est, propter eum, ergo non propter nostra merita, non propter nostram contritionem, attritionem, dilectionem, cultus, opera. Et addit, cū credimus in eum. Requirit igitur fidem. Neq; enim possumus apprehendere nomen Christi nisi fide. Præterea allegat consensum omnium Prophetarum. Hoc verè est allegare Ecclesiæ autoritatem. Sed de hoc loco infra de pœnitentia rursus dicendum erit.

Quartò. Remissio peccatorum est res promissa propter Christum. Igitur non potest accipi, nisi sola fide. Nā promissio accipi non potest, nisi sola fide, Rom. 4. Ideo ex fide, ut sit firma promissio, secundum gratiam, quasi dicat, Si penderet res ex meritis nostris, incerta &

inutilis

inutilis esset promissio, quia nunquā constituere possemus, quando satis meriti essemus. Idq; facile intelligere queunt peritæ conscientia. Ideo Paulus ait Galat. 3. Conclufit Deus omnia sub peccatum, vt promissio ex fide Iesu Christi detur credentibus. Hic detrahit meritum nobis, quia dicit omnes reos esse, & conclusos sub peccatum, deinde addit promissionem, videlicet, remissionis peccatorum, & iustificationis dari, & addit, quomodo accipi promissio possit, videlicet, fide. Atq; hæc ratio sumta ex natura promissionis apud Paulum præcipua est, & sæpe repetitur. Neq; excogitari, neq; fingi quicquam potest, quo hoc Pauli argumentum euerti queat. Proinde non patiantur lebonæ mentes depelli ab hac sententia, quòd tantum fide accipiamus remissionem propter Christum, in hac habent certam & firmam consolationem aduersus peccati terrores, & aduersus æternam mortem, & aduersus omnes portas inferorum.

Cùm autem sola fide accipiamus remissionem peccatorum & Spiritum sanctum, sola fides iustificat, quia reconciliati reputantur iusti & filij Dei, non propter suam mundiciem, sed per misericordiam propter Christum, si tamen hanc misericordiam fide apprehendant. Ideoq; scriptura testatur, quòd fide iusti reputemur. Adijciemus igitur testimonia, quæ clarè pronunciant, quòd fides sit ipsa iustitia, qua coram Deo iusti reputamur, videlicet non quia sit opus per sese dignum, sed quia accipit promissionem, qua Deus pollicitus est, quòd propter Christum velit propitius esse credentibus in eum, seu quia sentit, quòd Christus sit nobis factus à Deo, sapientia, iustitia, sanctificatio, & redemptio.

Paulus in Epistola ad Romanos præcipuè de hoc loco disputat, & proponit, quòd gratis iustificemur fide, credentes nobis Deum placatū propter Christum.

Et hanc propositionem capite tertio, quæ statum vniuersæ disputationis continet, tradit: Arbitramur hominem fide iustificari, non ex operibus legis. Hic aduersarij interpretantur ceremonias Leuiticas. At Paulus non tantum de ceremonijs loquitur, sed de tota lege. Allegat enim infra ex Decalogo: Non concupisces. Et si opera moralia mererentur remissionem peccatorum, & iustificationem, etiam nihil opus esset Christo, & promissione, & ruerent omnia illa, quæ Paulus de promissione loquitur. Malè etiam scriberet ad Ephesios, gratis nos saluatos esse, & donum Dei esse, non ex operibus. Item Paulus allegat Abraham, allegat Dauidem, at hi de circumcissione habuerunt mandatum Dei. Itaq; si vlla opera iustificabant, necesse erat illa opera tunc cum mandatum haberent, etiam iustificasse, sed rectè docet Augustinus, Paulum de tota lege loqui, sicut prolixè disputat de spiritu & litera, vbi postremò ait: His igitur consideratis pertractatisq; pro viribus, quas Dominus donare dignatur, colligimus non iustificari hominem præceptis bonæ vitæ, nisi per fidem Iesu Christi.

Et ne putemus, temerè excidisse Paulo sententiam, quòd fides iustificet, longa disputatione munit & confirmat eam in quarto Capite ad Romanos. Et deinde in omnibus Epistolis repetit.

Sic ait capite quarto ad Roma. Operanti merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum. Ei autem, qui non operatur, credit autè in eum, qui iustificat impium, reputatur fides eius ad iustitiam. Hic clarè dicit, fidem ipsam imputari ad iustitiam. Fides igitur est illa res, quam Deus pronunciat esse iustitiam, & addit gratis imputari. Et negat posse gratis imputari, si propter opera deberetur. Quare excludit etiam meritum operum moralium. Nam si his deberetur iustificatio coram Deo, non imputaretur fides ad iustitiam sine operibus.

Et

Et postea: Dicimus enim, quòd Abrahæ imputata est fides ad iustitiam.

Capite 5, ait: Iustificati ex fide, pacem habemus erga Deum, id est, habemus conscientias tranquillas & lætas coram Deo.

Rom. 4. Corde creditur ad iustitiam. Hic pronunciat fidem esse iustitiam cordis.

Ad Galat. 2. Nos in Christo Iesu credimus, ut iustificemur ex fide Christi, & non ex operibus legis.

Ad Ephes. 2. Gratia enim saluati estis per fidem, & hoc non ex vobis, Dei enim donum est, non ex operibus, ne quis gloriatur.

Iohannis primo: Dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius, qui non ex sanguinibus, neq; ex voluntate carnis, neq; ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

Iohannis 3. Sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari oportet Filium hominis, ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat.

Item: Non misit Deus filium suum in mundum, ut iudicet mundum, sed ut saluetur mundus per ipsum. Qui credit in eum, non iudicatur.

Actuum 13. Notum igitur sit vobis viri fratres, quòd per hunc vobis remissio peccatorum annunciat, & ab omnibus, quibus non potuistis in lege iustificari, in hoc omnis qui credit iustificatur. Quomodo potuit clariùs de officio Christi, & de iustificatione dici? Lex, inquit, non iustificabat, Ideo Christus datus est, ut credamus nos propter ipsum iustificari. Apertè detrahunt legi iustificationem. Ergo propter Christum iusti reputamur, cum credimus nobis Deum placatum esse propter ipsum.

Actuum 4. Hic est lapis, qui reprobatus est à vobis ædificantibus, qui factus est in caput, anguli, Et non est in aliquo alio salus. Neq; enim aliud nomen est sub

caelo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri: Nomen autē Christi tantum fide apprehenditur. Igitur fiducia nominis Christi, non fiducia nostrorum operum saluamur. Nomen enim hic significat causam, quæ allegatur, propter quam contingit salus. Et allegare nomen Christi, est confidere nomine Christi, tanquam causa, seu precio, propter quod saluamur.

Actuum 15. Fide purificans corda eorū. Quare fides illa, de qua loquuntur Apostoli, non est otiosa notitia, sed res accipiens Spiritum sanctum, & iustificans nos.

Abacuc primo: Iustus ex fide viuet. Hic primum dicit, homines fide esse justos, qua credunt Deum propitium esse, & addit, quod eadem fides viuificet, quia hæc fides parit in corde pacem & gaudium, & vitam æternam.

Esaia 53. Noticia eius iustificabit multos. Quid est autem noticia Christi, nisi nosse beneficia Christi, promissiones, quas per Euangelium sparsit in mundum? Et hæc beneficia nosse, proprie & verè est credere in Christum, credere, quod, quæ promisit Deus propter Christum, certò præstet.

Sed plena est scriptura talibus testimonijs, quia alibi legem, alibi promissiones de Christo, & de remissione peccatorum, & de gratuita acceptatione propter Christum tradit. Extant & apud S. Patres sparsim similia testimonia. Ambrosius enim inquit in Epistola ad Irenæum quendam: Subditus autem mundus eò per legem factus est, quia ex præscripto legis omnes conueniuntur, & ex operibus legis nemo iustificatur, id est, quia per legem peccatum cognoscitur, sed culpa non relaxatur. Videbatur lex nocuisse, quæ omnes fecerat peccatores, sed veniens Dominus Iesus peccatum omnibus, quod nemo poterat euitare, donauit, & chirographum nostrum sui sanguinis effusione deleuit. Hoc est, quod ait: Abundauit peccatū per legē, Superabun-

dauit

dauit autem gratia per Iesum. Quia postquam totus mundus subditus factus est, totius mundi peccatum abstulit, sicut testificatus est Iohannes, dicens: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi. Et ideo nemo gloriatur in operibus, quia nemo factis suis iustificatur. Sed qui iustus est, donatum habet, quia post lauacrum iustificatus est. Fides ergo est, quæ liberat per sanguinem Christi, quia beatus ille, cui peccatum remittitur, & venia donatur. Hæc sunt Ambrosij verba, quæ apertè patrocinantur nostræ sententiæ; detrahunt operibus iustificationem, & tribuit fidei, quod liberat per sanguinem Christi. Conserantur in vnum aceruum Sententiarum omnes, qui magnificis titulis ornantur. Nam alij vocantur angelici, alij subtiles, alij irrefragabiles, Omnes isti lecti & relecti non tantum conferunt ad intelligendum Paulum, quantum confert hæc verba Ambrosij sententiæ.

In eandem sententiam multa contra Pelagianos scribit Augustinus, De spiritu & littera sic ait: Ideo quippe proponitur iustitia legis, quod qui fecerit eam, viuet in illa, vt cum quisq; infirmitatem suam cognouerit, non per suas vires, neq; per litteram ipsius legis, quod fieri non potest, Sed per fidem concilians iustificatorem, perueniat, & faciat, & viuat in ea. Opus rectum, quod qui fecerit viuet in eo, non fit, nisi in iustificatione. Iustificatio autem ex fide impetratur. Hic clarè dicit, iustificatorem fide conciliari, & iustificationem fide impetrari. Et paulò post: Ex lege timentus Deum, ex fide speramus in Deum, sed timentibus poenitentia absconditur gratia, sub quo timore anima laborat, & per fidem confugiat ad misericordiam Dei, vt det, quod iubet. Hic docet lege terri corda, fide autem consolationem capere, & docet priùs fide apprehendere misericordiam, quam legem facere conemur. Recitabimus paulò post & alia quædam.

Profectò mirum est aduersarios tot locis scripturæ nihil moueri, quæ apertè tribuunt iustificationem fidei, & quidem detrahunt operibus. Num frustrà existimant toties idem repeti? Num arbitrantur excidisse Spiritui sancto non animaduertenti has voces? Sed excogitauerunt etiam cauillum, quo eludunt, dicunt de fide formata accipi debere, hoc est, non tribuunt fidei iustificationem, nisi propter dilectionem. Imò prorsus non tribuunt fidei iustificationem, sed tantum dilectioni, quia somniant fidem posse stare cum peccato mortali. Quorsum hoc pertinet, nisi vt promissionem iterum aboleant, & redeant ad legem? Si fides accipit remissionem peccatorum, propter dilectionem, semper erit incerta remissio peccatorum, quia nunquam diligimus tantum, quantum debemus, imò non diligimus, nisi certò statuunt corda, quòd donata sit nobis remissio peccatorum. Ita aduersarij, dum requirunt fiduciam propriæ dilectionis in remissione peccatorum & iustificatione, Euangelium de gratuita remissione peccatorum prorsus abolent, cum tamen dilectionem illam neq; præstent, neq; intelligant, nisi credant gratis accipi remissionem peccatorum.

Nos quoq; dicimus, quòd dilectio fidem sequi debeat, sicut & Paulus ait: In Christo Iesu neq; circumcisio aliquid valet, neq; præputium, sed fides per dilectionem efficax. Neq; tamen ideò sentiendū est, quòd fiducia huius dilectionis, aut propter hanc dilectionem accipiamus remissionem peccatorū & reconciliationem, sicut neq; accipimus remissionem peccatorum propter alia opera sequentia: Sed sola fide, & quidem fide propriè dicta accipitur remissio peccatorum, quia promissio non potest accipi nisi fide. Est autem fides propriè dicta quæ assentitur promissioni, de hac fide loquitur scriptura. Et quia accipit remissionem peccatorum, & reconciliat nos Deo, prius hac fide iusti-

reputamur propter Christum, quàm diligimus, ac legem facimus, etsi necessario sequitur dilectio. Nec verò hæc fides est otiosa notitia, nec potest stare cum peccato mortali, sed est opus Spiritus sancti, quo liberamur à morte, quo eriguntur & viuificantur perterrefactæ mentes. Et quia sola hæc fides accipit remissionem peccatorum, & reddit nos acceptos Deo, & affert Spiritum sanctum, rectius vocari gratia gratum faciens poterat, quàm effectus sequens, videlicet dilectio.

Hactenus satis copiosè ostendimus & testimonijs scripturæ, & argumentis ex scriptura sumtis, ut rem magis fieret perspicua, quòd sola fide consequimur remissionem peccatorum propter Christum, & quòd sola fide iustificemur, hoc est, ex iniustis iusti efficiamur, seu regeneremur. Facile autem iudicari potest, quàm necessaria sit huius fidei cognitio, quia in hac vna conspicitur Christi officium, hac vna accipimus Christi beneficia, hæc vna affert certâ & firmam consolationem pijs mentibus. Et oportet in Ecclesia extare doctrinam, ex qua concipiant pijs certâ spem salutis. Nam aduersarij infeliciter consulunt hominibus, dum iubent dubitare, Vtrum consequamur remissionem peccatorum. Quomodo in morte sustentabunt se isti, qui de hac fide nihil audiuerunt, qui putant dubitandum esse, Vtrum consequantur remissionem peccatorum? Præterea necesse est retineri in Ecclesia Christi, Euangelium; hoc est, promissionem, quòd gratis propter Christum remittuntur peccata, Id Euangelium penitus abolent, qui de hac fide, de qua loquimur, nihil docent. At Scholastici ne verbum quidem de hac fide tradunt, Hos sequuntur aduersarij nostri & improbant hanc fidem. Nec vident se totam promissionem gratuita remissionis peccatorum; & iustitiam Christi abolere improbata hac fide;